

Sygnatura akt XVIII C 584/15

WYROK KOŃCOWY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Ławrynowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Jeżewska

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2018 r. w Poznaniu

sprawy

z powództwa

L. P. i J. P.

przeciwko

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powodów tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości 63.890 zł (sześćdziesiąt trzy tysiące osiemset dziewięćdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 4 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. kosztami procesu obciąża pozwanego w całości i w związku z tym:

a) zasądza od pozwanego na rzecz powodów 18.900 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 9.900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

b) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu 4.040 zł tytułem nieuiszczonej części opłaty sądowej od pozwu i 4.908,03 zł tytułem niepokrytych wydatków związanych z opiniami biegłych.

/-/ SS O Magdalena Ławrynowicz

Sygnatura akt XVIII C 584/15

UZASADNIENIE

Powodowie J. P. i L. P. w pozwie z dnia 16 września 2013 r. wniesli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 marca 2013 r. do dnia zapłaty, w tym kwoty 30.000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów i kwoty 70.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., która w wyniku rozbudowy lotniska narażona jest na większy hałas niż dotychczas, gdyż położona jest w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzonym uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12 z dnia 30 stycznia 2012 r. Powodowie wskazali, że wartość ich nieruchomości uległa zmniejszeniu z powodu hałasu związanego z ruchem lotniczym i w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Wskazali również, że oddziaływanie lotniska, w związku z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, obliguje ich do poczynienia nakładów mających na celu zwiększenie izolacyjności akustycznej pomieszczeń mieszkalnych znajdującego się na terenie nieruchomości budynku. Jako podstawę prawną swoich roszczeń powodowie wskazali art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, a z ostrożności procesowej także art. 435 k.c. w zw. z art. 322-325 powołanej wyżej ustawy. (k. 1-44)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza jeszcze o jego odpowiedzialności, albowiem nie wynika z niego automatycznie powstanie konkretnej szkody. W ocenie pozwanego, objęcie strefą ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów, niesie dla nich również pozytywne skutki poprzez monitorowanie i kontrolowanie poziomu hałasu. Działania z tym związane stabilizują rynek i nie powodują spadku wartości nieruchomości. Pozwany podkreślił też, że na powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości ani sposobu korzystania z niej, a zatem wprowadzenie strefy nie ogranicza ich prawa własności. Odnosząc się do poziomu hałasu określonego w rozporządzeniu o wprowadzeniu strefy, pozwany podniósł, że natężenie to dotyczy najgorszej, hipotetycznej doby w roku, przy rozwoju lotniska do 2034 r. i faktycznie wyznaczona granica hałasu może nie zostać nigdy osiągnięta. W zakresie sytuacji akustycznej wokół lotniska, pozwany wskazał na podejmowane przez siebie działania mające na celu ograniczenie poziomu hałasu oraz że od 2013 r. nastąpił spadek operacji lotniczych. Pozwany zakwestionował również żądanie dotyczące nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, podnosząc, że nie jest wykluczone, iż zastosowane w budynku powodów rozwiązania techniczne są wystarczające dla zapewnienia komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Podniósł również, że w dacie ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania nie doszło do naruszenia standardów jakości środowiska, a zatem nie może być mowy o powstaniu szkody. (k. 138-171)

Wyrokiem częściowym z dnia 10 lipca 2015 r. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów tytułem spadku wartości nieruchomości 116.900 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty (punkt I); oddalając powództwo o zapłatę z tytułu spadku wartości nieruchomości w pozostałym zakresie (punkt II). Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację pozwanego od powyższego wyroku. Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2016 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanego od powyższego rozstrzygnięcia Sądu II instancji i pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Pismem z dnia 12 marca 2018 r. powodowie rozszerzyli pierwotne żądanie pozwu w zakresie nakładów na wygłuszenie o kwotę 33.890 zł, domagając się zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów łącznej kwoty z tytułu nakładów na wygłuszenie w wysokości 63.890 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 marca 2013 r. do dnia zapłaty, z tym, że od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (k. 1294-1297). Odpis pisma został doręczony pełnomocnikowi pozwanego za pośrednictwem Sądu w dniu 19 marca 2018 r. (k. 1302).

W piśmie z dnia 27 marca 2018 r. pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych (k. 1314 - 1317).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano

tam samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju. W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł. W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do Düsseldorfu. W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do Brukseli i zawarto porozumienia o współpracy z Frankfurt Airport. W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 r. uruchomiono połączenia do Wiednia i Frankfurtu nad Menem. W 2003 r. uruchomiono połączenia do Kolonii/Bonn, Wiednia, Monachium i Londynu, a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do Brukseli i Monachium. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do Londyn Luton, Londyn Stansted, Dublin, Liverpoolu, Sztokholmu, Barcelona-Girona, Bristolu, Dortmundu, East Midlands, Londyn Gatwick, Edynburga, Paryż-Beauvais, Rzym-Ciampino i Krakowa. W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie Schengen. W dniu 28 lutego 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”. W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminala pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkował wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych. Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

okoliczności bezsporne, a nadto dowód: decyzja w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)” - k. 92-125, informacja dotycząca wdrożenia decyzji środowiskowej, informacje o lotnisku, wydruki dotyczące ruchu na lotnisku, statystyki - k. 181-217

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwałą został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $L_{AeqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $L_{AeqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 60$ dB oraz dla nocy $L_{AeqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 55$ dB oraz dla nocy $L_{AeqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska. W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Wskazano również, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami

w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

okoliczności bezsporne

Powodowie J. P. i L. P. są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), o powierzchni 0,1029 ha, zabudowaną jednorodzinny budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą (...).

dowód: odpis z księgi wieczystej k. 49-50, wypis z rejestru gruntów k. 51, zawiadomienie o zakończeniu budowy obiektu budowlanego k. 52, wypis z kartoteki budynków k. 53, opinia biegłego sądowego K. R.

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12, nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: opinia biegłego sądowego K. R. z dnia 5 lutego 2015 r. k. 278-337

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość zabudowana była niepodpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym w zabudowie wolnostojącej wykonanym w technologii murowanej. Dla powyższego terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w którym miejsce położenia nieruchomości oznaczono symbolem M.4 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z możliwością urządzenia nieuciążliwych miejsc pracy.

dowód: opinia biegłego sądowego K. R. z dnia 5 lutego 2015 r. k. 278-337

Budynek powodów nie spełnia wymogów:

1. Polskiej Normy PN-BO2151-3:1999 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej aktualnie, dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla 2015 r.
2. Polskiej Normy PN-B-02151-3:2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach” z zakresu izolacyjności akustycznej dla stanu izolacyjności akustycznej określonej aktualnie, wartości poziomu miarodajnego takie jak wartości dopuszczalne,
3. Polskiej Normy PN-B-02151-3:2015-10 Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach – Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej dla stanu izolacyjności akustycznej określonej aktualnie, dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r.

Budynek powodów wymaga dodatkowych nakładów w celu dotrzymania tych norm co do izolacyjności akustycznej dla zamierzonego poziomu hałasu powodowanego działalnością (...).

Zapewnienie właściwych warunków akustycznych w budynku powodów wymaga:

- w kuchni i jadalni oraz pokoju dziennym wymiany okna i drzwi balkonowych na okna i drzwi o $RA_{2} \geq 44$ dB,
- w pozostałych pokojach na parterze wymiany okien na okna o $RA_{2} \geq 44$ dB,

- w pokojach na poddaszu wymiany drzwi balkonowych na drzwi balkonowe o $RA_{2\geq 44}$ dB oraz dobudowania do skosów (od wewnętrznej strony) ścianki KG na profilu CW50 z wypełnieniem wełny mineralnej lub szklanej o gęstości min 30kg/m^3 o grubości 50mm.

Ze względu na podwyższone wymagania akustyczne wymienianych okien, konieczne jest zastosowanie szyb zespolonych o podwyższonej izolacyjności akustycznej, które charakteryzują się znacznym ciężarem. Stąd też dla zapewnienia prawidłowej wytrzymałości mechanicznej okna, konieczne jest zastosowanie ram wykonanych z profili aluminiowych.

Ponadto w celu zapewnienia właściwej wentylacji pomieszczeń w budynku konieczny jest: montaż w pokojach nawiewników ściennych higrosterownych EHT780 z zestawem akustycznym AEA967 o wydajności $V_s = 40\text{m}^{(3)}/\text{h}$ i izolacyjności akustycznej $D_n, e = 52\text{dB}$ w ilości 5 sztuk oraz montaż w kuchni nawiewnika ściennego ciśnieniowego EFT026 z zestawem akustycznym AEA967 o wydajności $V_s = 40\text{m}^{(3)}/\text{h}$ i izolacyjności akustycznej $D_n, e = 52\text{dB}$ w ilości 1 sztuki.

Dla wykonania ww. nakładów, konieczne są też roboty wykończeniowe w postaci: wykonania parapetów wewnętrznych oraz dwukrotnego malowania farbą emulsyjną z gruntowaniem.

Wartość ww. nakładów, niezbędnych dla zachowania prawidłowego klimatu akustycznego w budynku powodów według cen aktualnych stanowi kwotę 59.156,99 zł netto, tj. 63.890 zł brutto (z 8% VAT).

dowód: opinia biegłego sądowego akustyka W. P. – k. 1230 – 1266 wraz z ustną opinią uzupełniającą z dnia 15 maja 2018 r. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 15 maja 2018 r. 00:05:32 – 00:37:43 (płyta CD – k. 1345), opinia biegłego sądowego dziedzinie szacowania nieruchomości K. R. – k. 1277 – 1288 wraz z ustną opinią uzupełniającą z dnia 29 maja 2018 r. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 29 maja 2018 r. 00:02:43 – 00:12:04 (płyta CD – k. 1363).

Pismem z 21 marca 2013 r., doręczonym w dniu 27 marca 2013 r., powodowie wezwali pozwaną (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości (150.000 zł) i zwrotu nakładów na wygłuszenie budynku (100.000 zł) zastrzegając, że brak podjęcia negocjacji do dnia 3 kwietnia 2013 r. skutkować będzie skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwany w piśmie z dnia 30 kwietnia 2013 r. poinformował powodów, że przewiduje możliwość wypłaty dobrowolnego odszkodowania wyłącznie na modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury concyliacyjnej.

dowód: pismo powodów z dnia 23 marca 2013 r. k. 47, pismo pozwanego z dnia 30 kwietnia 2013 r. - k. 48

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i autentyczności.

Ustalenia faktyczne w sprawie Sąd oparł przede wszystkim na opinii łącznej biegłych sądowych W. P. i K. R. z ich pisemnym uzupełnieniem i wyjaśnieniami biegłych złożonymi na rozprawie.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż opinia biegłego podobnie jak inne dowody podlega ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem to szczególne kryteria oceny, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (vide: wyrok SN z dnia 15 listopada 2002 roku, V CKN 1354/00, LEX nr 77046). Należy zaznaczyć, że pozwany nie przedstawił ani argumentacji ani dowodów, mogących skutecznie podważyć wnioski opinii biegłych W. P. i K. R., a tym samym brak podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych.

Należy podkreślić, że biegły W. P. wyjaśnił w sposób zrozumiały metodologię swojej pracy. Wykonując opinię, określając poziom hałasu powodowanego funkcjonowaniem lotniska P. - Ł. na terenie nieruchomości powodów, biegły stosował zasady i tryb przewidziany w przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, a także wskazał na normy PN-87/B-02151/02 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości dźwięku w pomieszczeniach”, PN-B-02151-03:1999 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach i izolacyjność akustyczna elementów budowlanych”, PN-B-02151-3:2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach – Część 3. Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych”. Biegły ocenił także budynek powodów w świetle wymogów obowiązujących norm - w sytuacji ograniczenia uciążliwości akustycznych w środowisku zewnętrznym do poziomów dopuszczalnych określonych w aktualnie obowiązujących przepisach oraz – dla nieskrępowanej działalności lotniska, dopuszczalnej w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a więc wg zamierzonego stanu na 2034 r. Biegły podkreślił, że określenie nakładów w celu zapewnienia podstawnych wymagań odnośnie izolacyjności akustycznej budynków dotyczy stanu na 2034 r. zgodnie z wytycznymi dla stanu docelowego OOU w decyzji RDOŚ. Wskazać w tym zakresie trzeba, że zgodnie przecież z dyspozycją art. 136 ust. 3 p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki i to nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Biegły wyjaśnił, że z ww. norm, normy PN-B-02151-03:1999 oraz norma PN-B-02151-3:2015-10, która z dniem 1 października 2015 r. zastąpiła ww. normę PN-B-02151-03:1999, odnoszą się wyraźnie do hałasu lotniczego.

Biegły zatem ostatecznie ocenił budynek powodów w świetle wymogów normy PN-B- (...) -03:1999 w celu oceny czy spełniał on wymogi akustyczne w dacie wprowadzenia OOU, gdyż wówczas ta norma obowiązywała. Nadto zastosował aktualnie obowiązującą normę PN-B- (...) -3:2015-10, w celu oceny czy budynek spełnia te wymogi w związku z wprowadzeniem OOU dla stanu docelowego. Konieczność stosowania w tym przypadku tej ostatniej normy wynika stąd, że jest ona obowiązująca, a jedynie – w dacie sporządzania opinii - nie został uaktualniony załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, gdzie nadal wymieniona jest norma PN-B- (...) -03:1999, zastąpiona jednak z dniem 1 października 2015 r. przez normę PN-B- (...) -3:2015-10. Przy tym w uchwale z dnia 30 stycznia 2012 r. Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., mowa jest właśnie o obowiązujących Polskich Normach, a nie normach wymienionych w załączniku do ww. rozporządzenia.

Biegły akustyk podkreślił, że na nieruchomości powodów dominującym źródłem hałasu są operacje lotnicze, tj. starty, lądowania, przeloty statków powietrznych związane z działalnością (...). W pobliżu nieruchomości brak jest źródeł hałasu przemysłowego, dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, dla których stwierdzono by, że wartości poziomu hałasu były większe od dopuszczalnych, określonych normami w przepisach prawa.

Co do konieczności dobudowania w pokojach 1.02 i 1.05 na piętrze skosów do ścianki, biegły wyjaśnił, że mówiąc miał na myśli dach, który jest wykonany z dachówki, której izolacyjność wynosi 48 decybeli. Przy zastosowaniu okien o maksymalnej izolacyjności 44 decybeli w dalszym ciągu występuje izolacyjność akustycznej całej przegrody. Dlatego należy zwiększyć izolacyjność akustyczną skosów, czyli dachu, poprzez zastosowanie dodatkowej ścianki, dzięki czemu izolacyjność akustyczna tak zaproponowana odpowiada wymaganiom normy.

W ocenie Sądu, zarówno metoda wykonania opinii, jak i wnioski są wiarygodne, rzetelne i spójne. Podczas przesłuchania biegły akustyk w sposób szczegółowy i wyczerpujący odniósł się do uwag podniesionych do opinii przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 22 marca 2018 r. (k. 1303-1307).

Biegły K. R., który jako rzeczoznawca majątkowy posiada kompetencje w zakresie kosztorysowania nakładów budowlanych, oszacował wartość nakładów na wygłuszenie, które należy poczynić w celu zapewnienia w budynku powodów właściwego klimatu akustycznego oraz dodatkowo oszacował koszt zamontowania systemu wentylacji, która jest niezbędna dla zapewnienia właściwego przepływu powietrza w pomieszczeniach w przypadku zamontowania okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej.

W piśmie z dnia 22 marca 2018 r. (k. 1310-1311) pozwany przestawił zarzuty do opinii biegłego K. R. kwestionując zastosowanie przez biegłego wyłącznie katalogu SECOCENBUD, nieprzedstawienie wraz z opinią ofert producentów stolarki okiennej i oparcie się w tym zakresie na ofercie tylko jednej firmy.

Biegły do zarzutów tych odniósł się podczas przesłuchania na rozprawie w dniu 29 maja 2018 r. wyjaśniając, że katalog SECOCENBUD to nie jest oferta handlowa, tylko analiza cen materiałów budowlanych na terenie całej Polski umieszczona w tym katalogu z rozbiem na regiony i miasta, funkcjonującym od kilkudziesięciu lat, wykorzystywanym przez rzeczoznawców majątkowych i aktualizowanym raz na kwartał. Co do oferty materiałów w zakresie stolarki okiennej biegły wyjaśnił, że okna o dużej izolacyjności akustycznej nie znajdują się w katalogach SECOCENBUD i nie ma ich w ofertach firm na terenie P., gdyż takie okna są robione na zamówienie, przy czym szyby do takich okien produkuje tylko jeden producent pod W. i szyby, które podał w kosztorysie są właśnie od tego producenta, a oferty ram aluminiowych, niezbędnych do takich okien ze względu na ciężar szyb, biegły zestawiał w oparciu o oferty kilku producentów z P..

Biegły wyjaśnił również dlaczego przedstawił koszty montażu nawiewników pomimo, że nie ma o nich mowy w opinii biegłego akustyka.

Podkreślić należy, że ww. opinie zostały sporządzone przez biegłych dysponujących wiedzą i doświadczeniem w sporządzaniu opinii w analogicznych sprawach i są zgodne z zasadami logiki. Dodatkowo biegli w sposób wyczerpujący i stanowczy ustosunkowali się do zarzutów strony pozwanej zeznając przed Sądem. Podkreślić należy, że to do biegłego należy wybór metodyki opracowania opinii, a okoliczność, że opinia biegłych okazała się niekorzystna dla strony nie oznacza, że jest ona niekompletna czy wadliwa. Sporządzona przez biegłych opinia łączna w zakresie wartości nakładów akustycznych poddawała się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawała w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoby ją sporządzające dysponowały wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków nie budził zastrzeżeń Sądu.

Podkreślić wreszcie należy, że w ocenie Sądu, dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie żądania odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów, wystarczającym było oparcie się na dowodach wyżej powołanych.

Z tych względów Sąd na rozprawie w dniu 15 maja 2018 r. oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z dziedziny akustyki, a na rozprawie w dniu 29 maja 2018 r. oddalił wniosek pozwanego o uzupełnienie opinii biegłego K. R..

Drugi wniosek dotyczył złożenia przez biegłego K. R. co najmniej kilku ofert handlowych różnych firm budowlanych zajmujących się sprzedażą okien, drzwi oraz innych materiałów budowlanych (k. 13100). Już sama treść wniosku dawała podstawy do jego oddalenia zważywszy, że dotyczył on „kilku ofert”. Ewentualne zapoznanie się z kilkoma ofertami spośród wszystkich na których oparł się biegły miałyby się z celem, gdyż nie oddawałoby całokształtu sprawy. Po drugie, to do biegłego należy wybór metodyki opracowania opinii i w zakresie wiedzy specjalnej mieści się dobór narzędzi do jej sporządzenia. Jednym z nich, w przypadku kosztorysowania prac budowlanych, jest zaś dobór ofert, na podstawie których biegły ustala ceny materiałów budowlanych. Brak podstaw w niniejszej sprawie do postawienia biegłemu zarzutu, że dokonał tendencyjnego doboru ofert. Tym bardziej, że biegły wyjaśnił w jaki sposób zapoznawał się z ofertami poszczególnych firm. Zauważyć trzeba, że w sprawach, w których ustalenie okoliczności faktycznych w dużej mierze opiera się na zaawansowanych wiadomościach specjalnych, Sąd musi działać w zaufaniu do biegłego sądowego, jego rzetelności i bezstronności i to tak długo, gdy dla Sądu argumentacja opinii pozostaje logicznym

uzasadnieniem wniosków biegłego. W przeciwnym razie w każdej sprawie, w której jest sporządzany dowód z opinii biegłego, Sąd w osobie sędziego z przyczyn oczywistych nie będącego specjalistą we wszystkich możliwych dziedzinach, które są poddawane mu do rozstrzygnięcia, byłby zmuszony do weryfikowania wniosków opinii biegłego poprzez dowód z opinii biegłego i tak przy tym nie uwalniając się od wątpliwości, który z biegłych ma „lepszą” wiedzę specjalną. Dopóki opinii biegłego sądowego nie można postawić skutecznych zarzutów co do braku wiadomości specjalnych biegłego w danej dziedzinie, poprawności metodologicznej (w tym zgodności z przepisami prawa), logiki i rzetelności, pozostaje ona objęta swego rodzaju domniemaniem należytej poprawności, a tym samym prawidłowości jej wniosków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ramach wywiezionego powództwa powodowie zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów na tej nieruchomości. Roszczenie z tytułu spadku wartości nieruchomości powodów było już przedmiotem rozstrzygnięcia zawartego w wyroku częściowym. Zatem przedmiotem wyroku końcowego było rozpoznanie roszczenia powodów z tytułu nakładów koniecznych do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P. oraz orzeczenie o kosztach procesu.

Legitymacja czynna powodów w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości i nie była przez pozwanego kwestionowana. Powodowie są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), o powierzchni 0,1029 ha, zabudowanej jednorodzinny budynek mieszkalny, dla której Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą (...), a tym samym, zgodnie z art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018.799 j.t. – dalej p.o.ś.), są uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z powyższego tytułu.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z art. 136 ust. 2 p.o.ś., stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń.

Stosownie do art. 135 § 1 p.o.ś. obszary ograniczonego użytkowania tworzy się jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Obszar ten dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy obecnie - zgodnie z art. 135 ust. 2 p.o.ś. - sejmik województwa w drodze uchwał, a dla zakładów lub innych obiektów, niewymienionych w art. 135 ust. 2 p.o.ś., rada powiatu w drodze uchwały (art. 135 ust. 3 p.o.ś.). Tworząc obszar ograniczonego użytkowania, wskazane organy określają granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego (art. 135 ust. 3a p.o.ś.).

Jak zauważył Sąd Najwyższy (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08, publ. Biul. SN 2009/7/11 oraz Lex nr 503415; postanowienia z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, niepubl. oraz z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036) – które to stanowisko Sąd Okręgowy podziela, przewidziana w art. 129 p.o.ś. odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. U podstaw tego poglądu leży wykładnia celowościowa regulacji zawartej w ustawie Prawo ochrony środowiska. W myśl tej wykładni, art. 135 ust. 1 p.o.ś.,

przewidujący możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 p.o.ś., zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt. 6 p.o.ś., nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na terenie obszaru ograniczonego użytkowania, eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska. Ustawodawca w art. 129 – 136 p.o.ś. samodzielnie uregulował podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej podmiotu, który tę działalność podejmuje. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, a nadto związek przyczynowy pomiędzy wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138). Za tą szeroką interpretacją przemawia dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania (tak: SN w postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036).

Sąd Okręgowy nie podziela natomiast odmiennego stanowiska, wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 367/08, czy w wyroku z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 565/08, zgodnie z którym podstawą tych roszczeń jest przepis art. 435 k.c. zw. z art. 322 p.o.ś., a pogorszenie warunków korzystania z nieruchomości na skutek dozwolenia emitowania hałasu powyżej dopuszczalnego poziomu, wpływające na pogorszenie komfortu życia oraz obniżenie wartości nieruchomości, nie spełnia przesłanki z art. 129 ust. 2 p.o.ś. W ocenie Sądu Okręgowego należy przychylić się do stanowiska zaprezentowanego powyżej jako pierwsze, zgodnie z którym trzeba szeroko interpretować normę wynikającą z art. 129 ust. 2 p.o.ś., zwłaszcza, że za taką interpretacją przemawia wykładnia językowa tego przepisu. Literalne bowiem brzmienie art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości, skoro w przepisie tym chodzi o ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości powstałe w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy stwierdzić należy, że powodowie wykazali wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. co do żądania z tytułu nakładów.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość powodów położona w P., przy ul. (...), znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania, w strefie wewnętrznej.

Dalej Sąd zauważa, że zgodnie z art. 129 ust. 4 p.o.ś. z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązanyemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuuje szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442¹ § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie z tytułu tzw. nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości przed upływem terminu zawitego liczonego od daty

wejścia w życie tej uchwały. Dokonali tego najpierw pismem z dnia 21 marca 2013 r., skierowanym bezpośrednio do pozwanego, a następnie pozwem wniesionym do sądu w dniu 16 września 2013 r. Powodowie zatem zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem dwóch lat od wejścia w życie uchwały ustanawiającej obszar ograniczonego użytkowania, wnosząc powództwo w niniejszej sprawie przed upływem tego terminu, tj. przed 1 marca 2014 r. Przy tym samo zgłoszenie przez poszkodowanych obowiązaniem w tym terminie żądania do naprawienia szkody było wystarczające (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 6 lipca 2011r., VI Aca 14/11, publ., wyrok SN z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008).

Aczkolwiek wywody w powyższym zakresie tracą na znaczeniu wobec treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie K 2/17 (Dz.U. 2018, poz. 534).

Jak wskazano powyżej bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania są również koszty związane z zapewnieniem w ich budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania określone w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 p.o.ś., w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki i to nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wpłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001r. III CZP 68/01, OSNC 2002, z.6, póź. 74; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 r. I ACa 2/08, M.Prawn. 2010/12/692).

Wskazać należy, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r. Ustalając stan techniczny budynku mieszkalnego i wymagania akustyczne, jaki ten budynek winien spełniać, uwzględniono zatem stan przegród budowlanych na dzień wejścia w życie ww. uchwały. W związku z tym należy mieć tu na uwadze, że po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynek mieszkalny powodów nie spełnia norm dla zamierzonych poziomów dźwięku hałasu. Budynek ten wymaga zatem - po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. - dodatkowej modernizacji w zakresie wymiany stolarki okiennej, wykonania instalacji wentylacyjnej i wykonania w tym celu robót przygotowawczych oraz wykończeniowych.

Z uwagi na konieczność spełnienia wymogów z zakresie odpowiedniej izolacyjności akustycznej budynku powodów, zobowiązani są oni ponieść nakłady na stolarkę okienną o wysokiej izolacyjności akustycznej wraz ze specjalistycznym montażem z zachowaniem warunków technicznych montażu okien o podwyższonych parametrach akustycznych. Wartość tych nakładów szacowana jest na podstawie średnich cen czynników produkcji budowlanej publikowanych przez SECOCENBUD – Ośrodek Wdrożeń Ekonomiczno – Organizacyjnych Budownictwa PROMOCJA sp. z o.o. w Warszawie. Natomiast stawki robocizny, narzutu kosztów pośrednich oraz zysku i kosztów zaopatrzenia odpowiadają warunkom cenowym obowiązującym na rynku (...) usług w omawianym zakresie.

Ponieważ wzrost izolacyjności akustycznej stolarki budowlanej powoduje ograniczenie infiltracji powietrza do wnętrza budynku, adaptacja akustyczna obejmuje również działania służące poprawie sprawności systemu wentylacji.

Wartość ww. nakładów, niezbędnych dla zachowania prawidłowego klimatu akustycznego w budynku powodów według cen aktualnych wynosi 63.890 zł brutto.

Mając powyższe na względzie Sąd w pkt 1 wyroku na podstawie art. 129 ust. 1 i 2 i art. 136 ust. 3 p.o.ś. zasądził od pozwanego na rzecz powodów tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości 63.890 zł.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, zgodnie z art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Wskazać należy na treść art. 363 § 2 k.c. zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Sąd podziela aktualne stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 8 listopada 2016 r. wydanym w sprawie III CSK 342/15, gdzie Sąd ten stwierdził, że w wypadku kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust 1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia – w zakresie kwot nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione – wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udawadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku bowiem ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty. W ocenie Sądu pozwany w sprawie tego rodzaju okoliczności nie wykazał. Po pierwsze już w odpowiedzi na wezwanie powodów do zapłaty z dnia 21 marca 2013 r. pozwany odmawiając spełnienia świadczenia w zakresie odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości, przewidywał możliwość wypłaty dobrowolnego odszkodowania na modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury concyliacyjnej. Po drugie, charakter roszczenia powodów i powszechność analogicznych roszczeń innych osób, których nieruchomości położone były w tej samej strefie obszaru ograniczonego użytkowania, w połączeniu z już wcześniej rozpatrywanymi przez sądy powództwami dotyczącymi tożsamyh roszczeń związanych z utworzeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół innych polskich lotnisk, umożliwiło pozwanemu oszacowanie wielkości wchodzącego w grę odszkodowania. Tym samym zasadnym było zasądzenie odsetek w sprawie od pierwotnie dochodzonej tytułem nakładów rewitalizacyjnych zgodnie z żądaniem pozwu. Powodowie bowiem przed złożeniem pozwu w niniejszej sprawie, pismem z 21 marca 2013 r., doręczonym pozwanemu w dniu 27 marca 2013 r., wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania z tytułu nakładów na wygłuszenie budynku w kwocie 100.000 zł, zastrzegając, że brak podjęcia negocjacji do dnia 3 kwietnia 2013 r. skutkować będzie skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego. Termin biegu roszczenia odsetkowego rozpoczął zatem swój bieg w dniu 4 kwietnia 2013 r. Mając na względzie, że powodowie domagali się odsetek od dnia 28 marca 2013 r. do dnia zapłaty, Sąd w pkt 2 wyroku roszczenie o odsetki liczone od dnia 28 marca 2013 r. do dnia 3 kwietnia 2013 r. oddalił.

Powodowie domagali się w niniejszej sprawie łącznie zasądzenia 180.790 zł (116.900 zł tytułem spadku wartości nieruchomości i 63.890 zł tytułem nakładów rewitalizacyjnych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 28 marca 2013 r. do dnia zapłaty, a zasądzone na ich rzecz wyrokiem częściowym i końcowym łącznie 180.790 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 4 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty. Z tego względu Sąd w pkt 3 wyroku orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. obciążając nimi pozwanego w całości skoro przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części żądania.

Na koszty procesu poniesione przez powodów złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 5.000 zł, koszty zastępstwa procesowego w I instancji 3.600 zł (ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu), w postępowaniu apelacyjnym 2.700 zł (ustalone w oparciu o § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia), w postępowaniu zażaleniowym 1.800 zł (§ 12 ust. 2 pkt 2 w/w rozporządzenia) i w postępowaniu kasacyjnym 1.800 zł (§ 12 ust. 4 pkt

2 w/w rozporządzenia) oraz uiszczone zaliczki na poczet opinii biegłych 4.000 zł. Łącznie jest to kwota 9.900 zł, którą Sąd w pkt 3a wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powodów.

Nieuiszczone koszty sądowe to z kolei: różnica w należnej opłacie sądowej w związku z rozszerzonym żądaniem pozwu w wysokości 9.040 zł (liczona jako 5% od kwoty 180.790 zł) pomniejszona o kwotę 5.000 zł (opłata uiszczona przez powodów), co daje wartość 4.040 zł oraz wydatki związane z opiniami biegłych (łącznie 8.908,03 zł), nie mające pokrycia w zaliczce (4.000 zł). W związku z tym na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 130³ § 2 k.p.c. i w zw. z art. 113 ust. 1 i art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd w pkt 3b wyroku nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu od pozwanego powyższe należności.

/-/ SSO Magdalena Ławrynowicz